

RP 66/2005 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 8 § i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg ändras. Behörigheten att bevilja trafiktillstånd för snabbturstrafik som överskrider länsgränsen

överförs från kommunikationsministeriet till länsstyrelsen i Södra Finlands län.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 november 2005.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I 8 § i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991), nedan *persontrafiklagen*, bestäms om tillståndsmyndigheter för persontrafik. Tillståndsmyndigheter är kommunikationsministeriet, länsstyrelserna, huvudstadsregionens samarbetsdelegation och vissa städer.

Huvuddelen av behörigheten har sedan 1994 varit hos länsstyrelserna, som med stöd av persontrafiklagen beviljar kollektivtrafiktillstånd, taxitillstånd, sjuktransporttillstånd, gemenskapstillstånd, linjetrafiktillstånd inom regionaltrafiken samt en avsevärd del av linjetrafiktillstånden inom lokaltrafiken. De beviljar också största delen av tillstånden för internationell trafik samt tillstånd för snabbturstrafik om hela rutten ligger inom länsgränserna. Kommunikationsministeriet beviljar tillstånd för linjetrafik som överskrider länsgränserna och som helt eller delvis körs som snabbturstrafik.

I samband med länsreformen 1997 överfördes behörigheten att bevilja tillstånd för linjetrafik som körs som snabbturstrafik från kommunikationsministeriet till länsstyrelserna utan att persontrafiklagen ändrades, eftersom en allt större del av snabbturstrafiken ägde rum inom länsgränserna till följd av att länen ökade i storlek. Genom ändringen har länsstyrelsernas erfarenhet av att bevilja tillstånd för snabbturstrafik ökat.

Att överföra behörigheten att bevilja trafik-tillstånd från centralförvaltningen till regional- och lokalförvaltningen överensstämmer med de allmänna riktlinjerna för utvecklandet av förvaltningen. Vid behov tryggas sakkunskapen och övriga verksamhetsbetingelser genom centralisering.

En överföring av behörigheten att bevilja tillstånd innebär samtidigt en överföring av behörigheten att köpa trafiktjänster som kompletterar linjetrafiken. Detta härrör ur principen att samma instans skall bevilja linjetrafiktillstånd och köpa motsvarande kompletterande trafiktjänster. Om detta bestäms i 7 b § i persontrafiklagen och närmare i trafikministeriets beslut om genomförande av trafikpliktsförordningen (816/1994) som utfärdats med stöd av lagen. I praktiken har överföringen av behörigheten att köpa trafiktjänster dock ingen större betydelse eftersom tjänsterna inom snabbturstrafiken har kunnat ordnas utan offentlig finansiering.

Då man överväger att överföra tillstånden för snabbturstrafik som överskrider länsgränserna från kommunikationsministeriet till lokalförvaltningen har flera alternativ tagits upp. Ett alternativ där behörigheten bestäms enligt den ena av ruttens ändpunkter har man varit tvungen att bortse från på grund av dess tvetydighet. Att bestämma behörigheten enligt den sökandes hemort skulle för sin del leda till att konkurrerande ansökningar behandlas av olika myndigheter. Två alternativ har studerats noggrannare.

För det första har man utrett följderna av att behörigheten överförs till de fem länsstyrelserna så, att trafiktillståndet beviljas av länsstyrelsen i det län där den längsta sträckan av rutten finns. I den ordinära linjetrafiken bestäms behörigheten delvis, om än i relativt få fall, på denna grund. För det andra har man undersökt om en enda länsstyrelse kan bevilja tillstånd för samtliga snabbturer som överskrider länsgränsen.

För alternativet med fem länsstyrelser talar det att beslut skall fattas så nära de berörda aktörerna som möjligt. I detta fall är sådana aktörer trafikidkarna, men framför allt de passagerare som använder servicen. I fjärrtrafiken kan närhetsprincipen på grund av sakens natur genomföras endast kan delvis. I trafiken mellan Helsingfors och Kuopio kan beslut fattas endast nära kuopioborna eller helsingforsborna, inte nära båda. Etablerad beredningspraxis gör det möjligt att genom inbegärande av utlåtanden och genom annan kontakt garantera att olika synpunkter tas i beaktande.

Modellen med fem behöriga länsstyrelser har en nackdel som gäller sambehandlingen. Då snabbturstrafiken i huvudvägsnätet utvecklas är det vanligt att flera ansökningar som gäller ett vägavsnitt görs anhängiga. Således kan ansökningar som gäller rutterna Helsingfors-S:t Michels och Helsingfors-Kuopio samtidigt vara anhängiga. Trots att båda är avsedda att tillgodose i stort sett samma efterfrågan skulle ansökningarna dock behandlas på olika orter.

Det är inte heller lätt för fem länsstyrelser att bilda sig en enhetlig uppfattning om utvecklandet av den riksomfattande snabbturstrafiken. Modellen med en enda länsstyrelse möjliggör däremot specialisering och garanterar en god koordinering.

Inget av de två alternativen är helt problemfritt. Modellen med en enda länsstyrelse har dock flera fördelar. Länsstyrelsen i Södra Finlands län beviljar redan nu tillstånd för de viktiga rutterna Helsingfors-Lahtis, Helsingfors-Kouvola-Villmanstrand-Imatra och Helsingfors-Borgå-Kotka. Dessutom vilar ansvaret för upprätthållandet och utvecklandet av det riksomfattande trafiktillståndsregistret på länsstyrelsen i Södra Finlands län. Således har den mera erfarenhet än de övriga länssty-

relserna av att bevilja tillstånd för snabbturstrafik och av tillståndsadministrationen. Också på grund av att tillstånden är så få till antalet är en koncentring av behörigheten en klar och tydlig lösning.

Volymmässigt börjar eller slutar den klart största delen av snabbturstrafiken i Helsingfors. Därmed är länsstyrelsen i Södra Finlands län bättre lämpad än de övriga länsstyrelserna att utöva sin behörighet när det gäller snabbturstrafiken över länsgränserna. Beaktandet av regionala synpunkter kan garanteras genom det etablerade förfarandet med utlåtanden. Länsstyrelsen i Södra Finlands län har planer på att som hjälp för beredningen samla en stödgrupp med representanter för samtliga länsstyrelser, kommunikationsministeriet samt trafikidkarna. På dessa grunder föreslås det att 8 § 2 mom. i persontrafikslagen ändras så, att trafiktillstånd för snabbturstrafik som överskrider länsgränserna beviljas av länsstyrelsen i Södra Finlands län.

2. Propositionens konsekvenser

Propositionens ekonomiska konsekvenser är i sin helhet mycket små.

Den strategiska koordineringen av fjärrtrafiken handhas fortsättningsvis av kommunikationsministeriet. I praktiken utstakas riktlinjerna för verksamheten under de resultatavtalsförhandlingar som förs årligen. Vid behov kan ministeriet också ge länsstyrelserna anvisningar som styr praxis.

Åren 1996—2002 har varje år drygt hundra ärenden som gäller snabbturstrafiken anhängiggjorts vid kommunikationsministeriet. Åren 2003—2004 var antalet ansökningar under hundra. Länsstyrelsen i Södra Finlands län har de nödvändiga resurserna för den nya uppgiften, men det är skäl att följa upp att de är tillräckliga, eftersom länsstyrelserna genom enstaka uppgiftsöverföringar har använt många till synes obetydliga uppgifter.

Propositionen orsakar inga förändringar i olika medborgargrupperns ställning. Systemet med trafiktillstånd har fortfarande sin utgångspunkt hos företagen. Propositionen har heller inga verkningar för miljön.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid kommunikationsministeriet. Utlåtanden har begärts hos inrikesministeriet, länsstyrelserna och Linja-autoliitto. Av dem som avgav ett utlåtande förordar inrikesministeriet samt länsstyrelserna i Södra Finlands, Uleåborgs och Lapplands län propositionen. Länsstyrelsen i Östra Finlands län vill ha behörigheten själv under förutsättning att tillräckliga resurser anvisas för uppgiften. Länsstyrelsen i Västra Finlands län understöder alternativet med fem länsstyrelser. Linja-autoliitto anser att behörigheten fortsättningsvis skall hållas kvar hos kommunika-

tionsministeriet, men bedömer att det näst bästa alternativet är att behörigheten överförs till länsstyrelsen i Södra Finlands län.

Den regeringsproposition som tidigare överlämnats i ärendet (RP 214/2000 rd) har förfallit på våren 2003 till följd av riksdagsvalen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 november 2005.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 8 § i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 15 februari 1991 om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991)
8 § 2 mom., sådant det lyder i lag 180/2004, som följer:

8 §

Tillståndsmyndigheter

Linjetrafiktillstånd beviljas av länsstyrelsen. Om linjens rutt omfattar flera än ett län, beviljas tillståndet av länsstyrelsen i det län där den längsta sträckan av ruten finns. Linjetrafiktillstånd för trafik som överskrider

länsgränsen och som helt eller delvis körs som snabbturstrafik beviljas dock av länsstyrelsen i Södra Finlands län. Kommunikationsministeriet beviljar tillstånd för annan än i 7 a § avsedd linjetrafik som överskrider riksgränsen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20 maj 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Leena Luhtanen*

*Bilaga
Parallelltexter*

Lag

om ändring av 8 § i lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 15 februari 1991 om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991) 8 §
2 mom., sådant det lyder i lag 180/2004, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Tillståndsmyndigheter

Linjetrafiktillstånd beviljas av länsstyrelsen. Om linjens rutt omfattar flera än ett län, beviljas tillståndet av länsstyrelsen i det län där den längsta sträckan av rutten finns. Linjetrafiktillstånd för trafik som överskrider länsgränsen och som helt eller delvis körs som snabbturstrafik beviljas dock av kommunikationsministeriet. Kommunikationsministeriet beviljar *även* tillstånd för annan än i 7 a § avsedd linjetrafik som överskrider riksgränsen.

Föreslagen lydelse

8 §

Tillståndsmyndigheter

Linjetrafiktillstånd beviljas av länsstyrelsen. Om linjens rutt omfattar flera än ett län, beviljas tillståndet av länsstyrelsen i det län där den längsta sträckan av rutten finns. Linjetrafiktillstånd för trafik som överskrider länsgränsen och som helt eller delvis körs som snabbturstrafik beviljas dock av *länsstyrelsen i Södra Finlands län*. Kommunikationsministeriet beviljar tillstånd för annan än i 7 a § avsedd linjetrafik som överskrider riksgränsen.

Denna lag träder i kraft den 20 .